

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9-12 w.p.
Redakcja od godz. 1-2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 180.
Miesięcznie 60.

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 10.-Przed tekstem Mk. 25.- za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 2 marki za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 20.-

Cena egzemplarza 20 Marek

№ 30. (93.)

Łódź, wtorek, 26 lipca 1921 r.

Rok III.

Stan ludności i ruch naturalny w Łodzi w okresie 1904-1920

W czasie od r. 1904 do 1920 rozróżnić należy w materiałach statystycznych, którymi operować można, dwa okresy: pierwszy do r. 1918 i drugi — trzylecie ostatnie, gdy funkcjonował w Łodzi Wydział Statystyczny przy Magistracie. Dla tego trzylecia daty są bardziej pewne i szczegółowe; dla czasów dawniejszych udało się Wydziałowi Statystycznemu w roku 1921 zebrać od poszczególnych urzędów stanu cywilnego (parafji) ogólnikowe wykazy o liczbie zawartych małżeństw, dokonanych chrztów i aktów zejścia; nadto dla r. 1904, 1906 i 1908 Wydział korzystał z dat opublikowanych w „Trudach” rosyjskiego Warszawskiego Komitetu Statystycznego (tom 24, 32, 39, cz. I).

Daty o ruchu naturalnym ludności zostały zestawione z datami o stanie ludności posiadanymi z różnych źródeł; z zestawienia dat o stanie z datami o ruchu dokonano obliczeń współczynników małżeństw, urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego w stosunku do 1000.

Opracowanie materiału zostało dokonane przez urzędniczkę Wydz. Statystycznego pannę Leonję Kaffankównę.

Daty odpowiednio przedstawiają się w sposób następujący:

Rok	Liczba ludności	Małżeństw	Urodzeń żywych	Zgonów bez niezwywo urodz.	Przyrostu naturalnego	
					dodatniego	ujemnego
1904	385000 ^{1), 2)}	3472	10658	10508	+ 6150	
1905	344000 ²⁾	3364	17295	10854	+ 6441	
1906	329000 ²⁾	3770	18426	9866	+ 8560	
1907	328000 ²⁾	4506	19577	11249	+ 8328	
1908	341000 ²⁾	4044	25789	11060	+14729	
1909	394000 ²⁾	4051	17375	11324	+ 6051	
1910	408000 ²⁾	4213	17716	11533	+ 6188	
1911	523000 ³⁾	4887	19705	11834	+ 7871	
1912	459000 ⁴⁾	4548	18858	12909	+ 5949	
1913	506000 ⁵⁾	4253	19265	11858	+ 6407	
1914	459000 ⁶⁾	3195	17418	13220	+ 4198	
1915	342000 ⁶⁾	807	7771	10264		-2493
1916	342000 ⁶⁾	1229	6320	12037		-5717
1917	342000 ⁶⁾	1260	4725	12177		-7452
1918	341829 ⁶⁾	1766	3995	9946		-4951
1919	483472 ⁷⁾	4217	9417	9629		- 212
1920	482881 ⁷⁾	4627	11621	9605	+ 2016	

1) Liczby średnie, — 2) Warszawski Komitet Statystyczny, — 3) Spis Riazanowa (policmajstra), — 4) Dany gubernatora, — 5) Miejskie biuro adresowe, — 6) Wydział Statystyczny Miejski, — 7) Komitet Rozdziału Chleba i Mąki, liczby średnie roczne.

Na 1000 mieszkańców przeto przypada:

Rok	Małżeństw	Urodzeń	Zgonów	Przyrostu naturalnego	
				dodatniego	ujemnego
1904	10,4	49,7	31,4	+ 18,3	
1905	9,8	50,2	31,5	+ 18,7	
1906	11,5	56,0	29,9	+ 26,1	
1907	14,0	59,6	34,2	+ 25,4	
1908	11,8	? 75,6	? 32,4	? + 43,2	
1909	10,2	44,0	28,7	+ 15,3	
1910	10,3	43,4	28,3	+ 15,1	
1911	9,3	37,7	22,6	+ 15,1	
1912	9,9	41,0	28,1	+ 12,9	
1913	8,4	36,0	23,4	+ 12,6	
1914	6,9	37,9	23,8	+ 9,1	
1915	2,4	22,7	30,0		--- 7,3
1916	3,6	18,5	35,2		--- 16,1
1917	3,7	13,8	35,6		--- 21,8
1918	5,1	11,6	26,2		--- 14,6
1919	9,3	21,8	22,2		--- 0,4
1920	10,7	26,8	22,2	+ 4,6	

Jak wspominaliśmy, daty za r. 1904, 1906 i 1908 pochodzą ze źródła rosyjskiego („Trudy“ Warsz. Komitetu Statystycznego), gdy daty pozostałe zebrane są przez Wydział Statystyczny Magistratu; rezultaty obliczeń obu źródeł są zharmonizowane; odbija od tła ogólnego nieprawdopodobnie wysoka płodność z r. 1908 (75,6 na tysiąc) przy również wysoce nieprawdopodobnej płodności z lat poprzednich (1907 — 59,6‰ — data pochodzi z parafji); w roku 1907 stwierdzamy, równocześnie niezmiernie wysoką (14,0‰) liczbę małżeństw — okoliczność harmonizującą z wysoką płodnością roku następnego — sądzić jednak należy, że ludność okoliczna w owych czasach zjeżdżała dla porodu do szpitali w mieście, że przeto płodność mieszkańców w tych czasach była znacznie mniejsza. Abstrahując ten nieprawdopodobnie wysoki współczynnik płodności dla okresu 1904 — 1908, stwierdzamy naogół dosyć znaczne prawdopodobieństwo ujawnionych stosunków: płodność w dobie przedwojennej w mieście była znaczna; miała wprawdzie wyraźną tendencję niżkową, jednak aż do roku wojny pozostawała wysoka; ok. 40 na tysiąc. Ta wysoka płodność wyróżnia Łódź — miasto świeże — od typu wielkomięjskiego, w którym, jak wiadomo liczba urodzeń jest mała. Ludność Łodzi to w olbrzymiej przewadze — przychodzący ze wsi niedawno przybyli; zachowali swą antropologiczną tężyźnię; nie zdolali jeszcze się zdegenerować. Wybuch wojny sprowadza rewolucję w stosunkach płodności: współczynnik spada z 37,9‰ w r. 1914 do 22,7‰ w r. 1915; w latach następnych spadek się nie zatrzymuje: w 1916 wynosi 18,5‰, w r. 1917 — 13,8‰, w 1918 — 11,6‰.

Dopiero koniec wojny światowej powoduje wzmożenie się płodności; w r. 1919 liczba urodzeń wynosi już 21,8‰, w r. 1920 — 26,8‰; jest przeto w czasach obecnych znacznie niższa, niż w dobie przedwojennej; jednak dosyć normalna i — jak na stosunki wielkomięjskie — nawet wysoka.

Liczba zgonów jest zazwyczaj echem liczby urodzeń: przy wysokiej płodności wielką jest śmiertelność; bowiem o liczbie zgonów decyduje przedewszystkiem śmiertelność niemowląt. To też badać śmiertelność na-

leży zawsze równocześnie z płodnością. Sama w sobie śmiertelność Łodzi w dobie przedwojennej była naogół niezmiernie wysoka; jednak stosunki wykazywały pewną poprawę; współczynnik śmiertelności w pierwszych latach rozpatrywanego okresu zazwyczaj przenośli 30 na 1000; od r. 1907 obniżał się aż do wybuchu wojny — z niewielkimi wahaniami (z 34,2‰ w r. 1907 do 23,4‰ w r. 1913). Wybuch wojny już w r. 1914 zaistniał się w liczbie zgonów; współczynnik podnosi się do 28,8‰. W latach następnych rośnie kolosalnie, pomimo zanikającej wciąż liczby urodzeń i w r. 1917 wynosi aż 35,6‰, przy płodności — zaledwie 13,6‰. W r. 1918 stwierdzamy dalsze zanikanie płodności do 11,6‰, ale śmiertelność już nie jest tak potworna: kurczy się do 26,2‰. Dalsze lata przynoszą znaczną poprawę sytuacji: liczba urodzeń wzrasta z górą wdwójnasób, śmiertelność się kurczy.

Najbardziej charakterystycznymi są daty o przyroście naturalnym. W dobie wojny 1915 — 1919 był on ujemny, t. j. liczba zgonów przeważała nad liczbą urodzeń; maximum jego ujemności — 21,8‰ przypadło na r. 1917; lata 1916 i 1918 były dosyć do siebie zbliżone (16,7 i 14,6‰); a rok 1919 wykazał już niemal równowagę pomiędzy liczbą zgonów i urodzeń, (bardzo nieznaczna przewaga zgonów). Rok 1920 jest pierwszym po przeżytej katastrofie o przyroście naturalnym normalnym — dodatnim; przyrost ten jest wprawdzie nieznaczny; wynosi zaledwie 4,6 promille.; jednak przewaga urodzeń nad zgonami już została w ostatnim z rozpatrywanych lat stwierdzoną. W dobie przedwojennej przyrost naturalny w Łodzi był stale dodatnim i to bardzo wysokim, chociaż miał tendencję do kurczenia się; nieprawdopodobną jest data z r. 1908, przyrost miał wynosić 43,2 promille; ta data, pochodząca ze źródła rosyjskiego, jest niewspółmierna z innymi; należałoby jej nie brać pod uwagę.

Liczba małżeństw aż do wybuchu wojny była dosyć znaczną, chociaż wyraźnie się kurczyła (z 14‰ w r. 1907 do 8,4‰ w dobie przed wojną); po jej wybuchu następuje kolosalne skurczenie się liczby małżeństw; odbija się ono we współczynniku napółwojennego (od sierpnia) roku 1914; (liczba małżeństw 6,9 promille.); w latach następnych współczynnik ten spada do 2,4 promille w r. 1915, 3—5 promille w latach 1916 — 1918 i powraca do wysokiej normy przedwojennej 9—11 promille w dobie ostatniej.

Dla poszczególnych wyznań odpowiednie wiadomości przedstawiają się w sposób następujący:

Rok	Ogółem	Rzym. kat.	Żydów	Ewang.	Prawosł.	Innych wyzn.
1905 ¹⁾	343944	164608	83670	88359	7293	14
1906 ¹⁾	329056	157936	75977	87183	7808	152
1907 ¹⁾	318383	129088	73846	85286	7848	30315 2)
1908 ¹⁾	341416	108525	79785	88992	9241	34873 3)
1909 ¹⁾	398526	162950	88201	101494	9904	30977 4)
1911 ⁵⁾	522518	264320	167048	79471	6082	5597
1918 ⁶⁾	341829	162801	137180	38915	1409	1524

1) Warszawski Komitet Statystyczny — 2) w tej liczbie marjawitów 27.967, innych protestantów 2196 — 3) W tej liczbie marjawitów 52370, innych protestantów 2346 — 4) W tej liczbie marjawitów 30.793. 5) Spis Riazanowa — policji. 6) Rejestracja Wydz. Statystycznego Magistratu.

Daty Riazanowa z r. 1911 mocno odbijają od pozostałych; rzymscy katolicy musieli być liczeni w tym spisie z marjawitami. W dobie 1919—1920, gdy ludność miasta wzrosła o blisko 100 tysięcy, odsetek żydów bardzo się skurczył, bowiem napłynęła po wojnie w przytłaczającej większości masa ludności chrześcijańskiej.

Na 100 mieszkańców przypada według podanych dat na:

Rok	Ludność Ogółem	Rzym. kat.	Żydów	Ewang.	Prawosławn.	Inne wyznania
1905	100,0	47,9	24,8	25,7	2,1	0,04
1906	100,0	48,0	23,1	26,5	2,4	0,05
1907	100,0	39,3	23,1	26,0	2,4	9,2
1908	100,0	31,8	23,4	26,1	2,7	16,0
1909	100,0	41,4	22,4	25,8	2,5	7,9
1911	100,0	50,6	32,1	15,1	1,1	1,1
1918	100,0	47,6	40,1	11,4	0,4	0,5

Skurczenie się odsetka rz. katolików w 1907—08 wynika stąd, że powstało wówczas nowe wyznanie—marjawickie; ludność marjawicka w roku 1908 wzrosła według dat rosyjskich do 52 tysięcy. Wysoki odsetek żydów w roku 1918 uległ w latach następnych znacznej redukcji; dziś żydzi stanowią około 32 — 33 proc. ludności miasta. Pozostaje to w związku z ogromną falą przychodźców, którzy po wojnie powrócili do Łodzi; wśród nich było żydów bardzo niewiele.

Urodzenia według poszczególnych wyznań przedstawiają się w sposób następujący:

Rok	Ogółem	Rzym. kat.	Ewangel.	Prawosławn.	Żydów i innych wyznań
1904	16658 ¹⁾	8857	3667	266	3868
1905	17295	11933	2670	222	2470
1906	18426 ¹⁾	10563	4265	188	3410
1907	19577	13281	2688	204	3404
1908	25789 ¹⁾	13867	5567	234	6121
1909	17375	12430	2426	279	2240
1910	17716	12558	2277	270	2611
1911	19705	13686	2180	299	3540
1912	18858	13430	2105	303	3020
1913	18265	12879	1989	336	3061
1914	17418	11773	1920	250	3475
1915	7771	3410	1244	33	3034
1916	6320	3217	460	36	2607
1917	4725	2278	309	18	2120
1918	3995	1942	363	19	1671
1919	9417	5632	886	31	2868
1920	11621	6684	809	28	4100

¹⁾ „Trudy” Warszawskiego Komitetu Statystycznego.

Przeto na 1000 mieszkańców każdego wyznania przypadało urodzeń żywych:

Rok	Ogółem	Rzym. kat.	Ewang.	Prawost.	Żydów i innych
1905	50,2	72,3	30,2	30,4	29,4
1906	56,0	66,9	49,0	23,6	44,9
1907	59,6	1)	31,5	26,0	32,1
1908(?)	75,6 (?)	1)	62,5	26,0	45,3
1909	44,0	1)	23,9	23,2	18,8
1911	37,7	51,8	27,4	49,2	20,4
1918	11,6	11,9	9,5	13,5	12,0

* Z tablicy powyższej stwierdzamy naogół największą płodność wśród rz. katolików, mniejszą — wśród ewangelików, najmniejszą — wśród żydów. Dany dla wojennego roku 1918 wykazuje nieco większą płodność wśród żydów, niż wśród innych wyznań przy kolosalnie zmniejszonej płodności w stosunku do lat przedwojennych.

Liczba zgonów według poszczególnych wyznań przedstawia się w sposób następujący:

Rok	Ogółem	Rz. kat.	Ewang.	Prawost.	Żydów i innych
1904 ²⁾	10508 ²⁾	5838 ²⁾	1935 ²⁾	142 ²⁾	2593
1905	10854	6676	1795	135	2248
1906 ²⁾	9866 ²⁾	5292 ²⁾	1943 ²⁾	163 ²⁾	2468
1907	11249	7134	1780	136	2199
1908 ²⁾	11060 ²⁾	6188 ²⁾	2051 ²⁾	92 ²⁾	2729
1909	11324	6940	1672	127	2585
1910	11533	7008	1570	142	2813
1911	11834	6906	1696	165	3067
1912	12909	8057	1624	152	3076
1913	11858	7380	1487	162	2829
1914	13220	7912	1671	395	3242
1915	10264	4848	1917	181	3318
1916	12087	6940	1323	66	3708
1917	12177	6489	1208	68	4412
1918	8946	4676	1005	51	3214
1919	9629	5693	1082	41	3613
1920	9605	5964	1018	61	2562

1) Współczynników nie podajemy, są bowiem śmiesznie wysokie i wykazują nieprawdopodobieństwo dat statystycznych: dla r. 1907 wypadaloby na 1000 rz. katolików urodzeń 102,9 dla r. 1908 — 127,8, dla r. 1909 — 76,3‰; urodzenia marjawickie musiały być podawane wraz z urodzeniami rz. katolików.

2) „Trudy” Warszawskiego Komitetu Statystycznego.

Na tysiąc mieszkańców każdego wyznania przypadło przeto zgonów:

Rok	Wogóle	Rzym. kat.	Ewang. augsb.	Prawosł.	Żydów i innych
1905	31,5	40,6	20,3	18,6	26,7
1906	29,9	38,5	22,3	21,0	32,4
1907	34,2	55,3	20,9	17,3	20,7
1908	32,4	57,0	23,0	10,2	20,2
1909	28,7	42,6	16,5	12,8	21,7
1911	22,6	26,1	21,3	27,1	17,7
1918	26,2	28,7	25,8	36,2	23,1

Śmiertelność jest największą wśród rzymskich katolików; pozostaje to w związku z ich największą płodnością; ewangelicy mają przeważnie mniejszą śmiertelność od żydów, pomimo, że płodność ewangelików jest większa. Uwagi te dotyczą lat przedwojennych — z datami niepewnymi. W roku wojennym 1918 płodność wśród żydów, jak wspominaliśmy, nie była niższa od płodności wśród rzymskich katolików (11,9 promille i 12,0 promille), a tymczasem śmiertelność żydów — daleko niższa — 23,1 i 28,7 promille; stąd wyciągnąć możnaby wniosek, potwierdzający się zresztą i z innych badań z doby wojny, że się ciężkie czasy wojny bardziej we znaki dały chrześcijanom, niż żydom; najciężej się te czasy zaznaczyły wśród ludności ewangelickiej, wśród której płodność najbardziej się skurczyła (9,3 promille), gdy śmiertelność była wysoka; jak to zobaczymy dla ludności ewangelickiej — nawet jeszcze w roku 1920 przyrost naturalny był ujemnym.

Mianowicie przyrost naturalny dla poszczególnych wyznań przedstawia się w sposób następujący:

Rok	Ogółem		Rzym. kat.		Ewang.		Prawosł.		Żydów i innych	
	Dodatni	Ujemny	Dodatni	Ujemny	Dodatni	Ujemny	Dodatni	Ujemny	Dodatni	Ujemny
1904	† 6150		† 3019		† 1732		† 124		† 1275	
1905	† 6441		† 5257		† 875		† 97		† 222	
1906	† 8560		† 5271		† 2322		† 25		† 942	
1907	† 8328		† 6147		† 908		† 68		† 1205	
1908	† 14729		† 7679		† 3516		† 142		† 3392	
1909	† 6051		† 5490		† 754		† 152			— 345
1910	† 6188		† 5550		† 707		† 127			— 202
1911	† 7871		† 6780		† 484		† 134		† 473	
1912	† 5949		† 5373		† 481		† 151			— 56
1913	† 6407		† 5499		† 502		† 174		† 232	
1914	† 4198		† 3861		† 249			— 145	† 233	
1915		— 2493		— 1438		— 673		— 98		— 284
1916		— 5717		— 3723		— 863		— 30		— 1101
1917		— 7452		— 4211		— 899		— 50		— 2292
1918		— 4951		— 2734		— 642		— 32		— 1543
1919		— 212		— 61		— 196		— 10	† 55	
1920	† 2016		† 720			— 209		— 33	† 1538	

Na tysiąc mieszkańców każdego wyznania przypadało przeto przyrostu naturalnego:

Rok	Wogóle		Rzym. kat.		Ewangelików		Prawosławnych		Żydów i Innych	
	Dodatn.	Ujemn.	Dodatn.	Ujemn.	Dodatn.	Ujemn.	Dodatn.	Ujemn.	Dodatn.	Ujemn.
1905	†18,7		†31,9		† 9,9		†11,8		† 2,6	
1906	†26,1		†33,4		†26,6		† 3,1		†12,3	
1907	†25,4		†47,6 ¹⁾		†10,6		† 8,7		†11,4	
1908	†43,2 ²⁾		†70,8 ¹⁾		†39,5		†15,7		†25,1	
1909	†15,3		†33,7 ¹⁾		† 7,4		†15,4			— 2,9
1911	†15,1		†25,7		† 6,1		†22,1		† 2,7	
1918		—14,4		—16,8		—16,5		—22,7		—11,1

Stwierdzamy dla doby przedwojennej kolosalny — w najwyższym stopniu nieprawdopodobny przyrost naturalny wśród rz. katolików; natomiast wśród żydów przyrost ten jest nieznaczny; w szeregu lat przedwojennych (1909, 1910, 1912) był on ujemnym; za to w dobie wojny przedstawiał się lepiej, niż wśród chrześcijan; w roku 1918 jest ujemnym w stosunku 11,1^{0/00}, gdy dla rz. katolików wynosi 16,8, podobnie i dla ewangelików; w roku 1919 przyrost naturalny dla żydów wykazuje już nieznaczną przewagę urodzeń nad zgonami, gdy tymczasem dla ludności chrześcijańskiej był ujemnym; w roku 1920 jest on w daleko silniejszym stopniu dodatnim dla żydów, niż dla katolików, adla ewangelików pozostał nadal ujemnym. Dat dla ludności prawosławnej — bardzo nielicznej — trudno poddawać analizie; widać z nich, że się jej ciężkie wojenne warunki może bardziej jeszcze we znaki dały, niż ludności katolickiej; śmiertelność — najwyższa (36,2^{0/00} przy 26,2^{0/00} dla całej ludności); przyrost naturalny — stale od r. 1914 — ujemny.

Edward Grabowski.

¹⁾ Przyrost ten jest zupełnie niemożliwy i wynikać musi z fałszywych dat statystycznych.

Dział sprawozdawczy.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

37 (III sesji) w 2-gim terminie, zg. z § 22 R. O. R. M. nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 14 lipca 1921 r.

Komplet radnych: 70. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 33. Obecnych członków Magistratu 9.

Posiedzenie otworzyło o godzinie 8 ej wieczór zastępca przewodniczącego r. L. M. Kern, w obecności 29 członków R. (liczba ta stopniowo powiększa się do 42), zaproszwszy do stołu prezydjalnego rr. sekretarzy: W. Adamskiego i F. Wójcika, oraz zastępcę referenta Rady Miejskiej, p. H. Konopkę do prowadzenia protokołu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego, przewodniczący w przemówieniu okolicznościowym podnosi znaczenie święta narodowego Francji. Dla zadokumentowania dnia tak uroczystego dla narodu francuskiego Rada na wezwanie przewodniczącego przez powstanie uczciła pamięć tych, którzy na polu walki zginęli, mając na ustach hasło postępu, demokracji i wolności narodów.

Następnie przewodniczący zawiadamia o śmierci byłego radnego M. Jarbluma z frakcji żydowskiej; Rada przez powstanie z miejsc uczciła pamięć zmarłego.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na godzinę 6-tą, posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienie radnych: Boryslawskiego, Drabarka, Gerhardtta, Helmana, Kotkowskiego, Koziółkiewiczówny, Lichtensteina, Poja

Poznańskiego, Remiszewskiego, Ryterbandowej, Unieszowskiego, Uty, Włodarskiego, Zylberboga i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

4. a) Odezwy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca № SM. 289. z dnia 21 czerwca № S. M. 923, oraz z dnia 21 czerwca r. b. № S. M. 924, o zatwierdzeniu uchwał Rady Miejskiej m. Łodzi w sprawie zaciągnięcia pożyczek ze skarbu Państwa w kwocie mk. 37.000.000.—, 34.800.000.— i 8.550.000.— z zastrzeżeniem nadania ustępowi trzeciemu tych uchwał następującego brzmienia:

„Spłaty i zwrot pożyczki winny być wnoszone do Kasy skarbowej w Łodzi.”

b) Oświadczenie przewodniczącego iż ustęp trzeci pomienionych uchwał, jakoteż i późniejszych uchwał Rady Miejskiej, powziętych w dniu 7 i 22 czerwca r. b. w sprawie zaciągnięcia pożyczek w kwocie mk. 8.650.000.—, mk. 30.600.000.—, i mk. 12.750.000.—, oraz w dniu 21 i 30 czerwca r. b. w sprawie zaciągnięcia pożyczki w kwocie mk. 15.000.000.—, — zostanie zmodyfikowany w myśl żądania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

4. Odpowiedź Głównego Urzędu Ziemińskiego z dnia 13 czerwca 1921 r. za № 2829/sł treści następującej.

„Główny Urząd Ziemiński, solidaryzując się całkowicie z zasadami, poruszczeniemi przez Magistrat m. Łodzi w piśmie z dnia 24/III 1921 r. № 1383/I już poprzednio opracował przepisy wykonawcze do art. 26 Ustawy z dnia 15/III 20 r., w których to przepisach udział gmin miejskich w sprawie stawiania wniosków celem określenia sfery interesów mieszkaniowych mieszkańców gmin, oraz obrona tych interesów na posiedzeniach Okręgowych Komisji Ziemińskich są bezwzględnie przewidziane, wobec czego stwarzanie oddzielnich Grodzkich Komisji Ziemińskich jest zbędne.”

Przepisy te są już przesłane do Rady Ministrów.”

5. Odezwę Głównego Urzędu Ziemińskiego z dnia 21 czerwca r. b. za № 982/Z. w sprawie czasowego wstrzymania przymusowego wykupu majątków, położonych w sferze interesów miejskich m. Warszawy, Krakowa, Lwowa, Poznania i Łodzi.

6. Nadesłany przez Magistrat przy odezwie № 2841/21 l z dnia 6 lipca 1921 r. odpis wyroku Sądu Okręgowego w sprawie z powódz-

twa Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Łódzkiej przeciwko Gminie Miejskiej Łódź o uchylenie części uchwał Rady Miejskiej z dnia 1. XII. 1920 i 15 lutego 1921 r., a mianowicie: 1 i 2 do par. 1 i par. 2, treści następującej:

„W sprawie Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Łódzkiej przeciwko Gminie Miejskiej Łódź Sąd Okręgowy na posiedzeniu z dnia 27 czerwca 1921 r. postanowił:

na zasadzie art. 366, 438, 456 U. P. C., art. 7 przep. przech. do U. P. C. art. 10 Ust. o tymcz. kosztach sądowych,

1. ustalić, że Uchwały Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 1 grudnia 1920 r. i 15 lutego 1921 r., tyżące się: a) ustanowienia przez Spółkę Akcyjną Kolei Elektrycznej Łódzkiej funduszu renowacyjnego z zastrzeżeniem, że poczynione z tego funduszu inwestycje i renowacje nie będą uważane jako poczynione przez akcjonariuszów spółki i nie mogą podlegać wykupowi przez Magistrat m. Łodzi przy ewentualnem przejęciu tramwajów na rzecz miasta, b) że nadwyżka dywidendy ponad 6% ma być doliczoną do funduszu renowacyjnego, i c) że akcjonariusze mają zrzec się wszelkiej dywidendy, — jako sprzeczne z osnową aktu zawartego przed b. notariuszem Łodzi Jonszterem w dniu 13 lutego 1897 r. № Rp. 908 nie obowiązują Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Łódzkiej;

2. pozostałą część powództwa Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Łódzkiej oddalić;

3. powództwo nieokreślone określić na 500.000.— mk., i sciągnąć dodatkowo od powoda — Spółki Akcyjnej Kolei Elektrycznej Łódzkiej mk. 8.500.—;

4. koszta sądowe rozłożyć w równych częściach na obydwie strony i takowe wzajemnie między niemi skompensować, nie zasądzając żadnej ze stron.”

7. a) Zapytanie r. Jaranowskiego (zgodnie z § 14 R. O.) treści następującej:

„Co Magistrat zamierza uczynić, aby niekorzystny wyrok dla miasta

w sprawie tramwajów uchylić i nadać sprawie inny bieg?"

b) oświadczenie prezydenta Rzewskiego, że w tej sprawie zwróci się do Sądu Najwyższego o uchylenie niekorzystnego dla miasta wyroku, uważając, że wogóle ta sprawa powinna być rozpatrzona przez Sąd Najwyższy, a nie Okręgowy.

8. b) Zapytanie r. Kałużyńskiego (zgodnie z § 14 R. O.) treści następującej:

„Dowiedziałem się, iż konie Wydziału Gospodarczego, przewodniczącym którego jest wiceprezydent Wojewódzki, stoją u ojca naczelnika tego Wydziału p. Weinerta, i zapytuję, czy to jest zgodne z prawdą, a jeżeli tak, to co Magistrat ma zamiar uczynić w tej sprawie?“

b) Następujące oświadczenie wiceprezydenta Stupnickiego:

„Po uwzględnieniu faktu, że p. wiceprezydent Wojewódzki jest przewodniczącym Wydziału, zaś szwagier jego p. Wajnert jest naczelnikiem, a w stosunku prawnym z Wydziałem pozostaje ojciec p. Wajnert który ma na swojej stajni konie Wydziału, Prezydjum Magistratu zdecydowało przemieścić p. Wajnerta do innego Wydziału i wezwać p. wiceprezydenta do złożenia przewodnictwa; do tego się p. wiceprezydent nie zastosował, uważając, że nie jestto kompetencja Magistratu.“

c) Wyjaśnienie wiceprezydenta Wojewódzkiego treści następującej:

„Po daremnych poszukiwaniach odpowiedniej stajni zwrócono się z prośbą do teścia mego o pomieszczenie koni miejskich; na skutek plotek rozsiewanych z tego powodu przez ludzi złej woli, została wyłoniona komisja z pp. radnych, która stwierdziła bezpodstawność tych plotek i korzyść, płynącą dla Magistratu z powodu pomieszczenia koni w omawianej stajni. Na żądanie teścia, by Magistrat konie zabrał, Prezydjum Magistratu (bez mego udziału) prosiło o pozostawienie koni nadal.“

Szwagier mój p. T. Wajnert przed moim wyborem na wiceprezydenta

był wyższym urzędnikiem w Magistracie, nominacja p. Wajnerta na naczelnika Wydziału Gospodarczego była zdecydowana w Prezydjum bez mego udziału. W całej tej sprawie Dekret o samorządzie w żadnym wypadku nie został pogwałcony i z tych powodów wezwanie Magistratu do złożenia przewodnictwa Wydziału nie ma żadnych realnych podstaw.“

Uchwalono:

A. W sprawie strejku na kolejach elektrycznych łódzkich:

Następujący wniosek fr. N. P. R.

„Wobec przedłużającego się strejku pracowników tramwajowych, dzięki któremu ludność miasta, a w szczególności najbiedniejsza warstwa mieszkańców, wystawiona jest na bardzo dotkliwe straty i nadzwyczajne trudności wywołane przez unieruchomienie tak ważnej arterji życia gospodarczego, Rada Miejska, chcąc dać wyraz swemu dążeniu do zlikwidowania tego nienormalnego stanu, postanawia:

zobowiązać Magistrat do zlikwidowania strejku w przeciągu trzech dni.“

(W głosowaniu brało udział 35 członków Rady Miejskiej, z których 16 oświadczyło się za wnioskiem, 17 przeciw, zaś 2-ch wstrzymało się od głosowania).

W czasie obrad nad sprawą powyższą rr. Pluciennik i J. Jaranowski za niewłaściwe zachowanie się przywołani zostają przez przewodniczącego do porządku.

W związku ze sprawą powyższą r. Rapalski oświadcza, prosząc o wniesienie do protokołu, iż Prezydjum postąpiło niezgodnie z § 15 Regulaminu Obrad R. M., wprowadzając sprawę tę na porządek dzienny.

W odpowiedzi przewodniczący wyjaśnia, że posiedzenie dzisiejsze jest nadzwyczajnem, zwołanem przez Prezydjum, na wniosek Magistratu, a nie specjalnem, zwołanem na wniosek Rady, ze względu więc na umieszczenie na porządku dziennym ko-

munikatów, wszelkie sprawy wynikające z tychże mogą być rozpatrywane. Otóż sprawą taką jest sprawa tramwajów, która wypłynęła z odczytanych komunikatów. Przewodniczący stwierdza, iż pp. radnym przysługuje prawo w związku z komunikatami stawiania pewnych wniosków, powołując się na to, iż takie postępowanie w Radzie Miejskiej zawsze miało miejsce.

Wobec ponownego zakłócenia spokoju przez r. Płuciennika, przewodniczący wzywa go do opuszczenia sali; ponieważ r. Płuciennik nie chce opuścić sali, przewodniczący zarządza przerwę.

Po przerwie r. Rapalski. obejmując przewodnictwo, oświadcza, że stosownie do § 15 Regulaminu Obrad, na dzisiejszym posiedzeniu nie mogą być zgłaszane żadne interpelacje ani nie może być dyskusji nad nimi; wobec tego, że Prezydium dopuściło do interpelacji i dyskusji, tem samem pogwałciło Regulamin; uchwałę więc powyższą uważa za nieważną; przeciwko tym wywodom oświadcza się r. Kern, uważając, że wobec nadzwyczajności posiedzenia, § 15 Regulaminu stosowanym być nie może.

R. Jaranowski za niewłaściwe wyrażenie się pod adresem jednego z członków Magistratu, zostaje przywołany do porządku.

Wybrano:

Do asystowania w dniu 30 lipca r. b. przy sporządzaniu remanentów w magazynach żywnościowych i opalowych W. Z. M. (w myśl właściwej odezwy Magistratu z dnia 13 lipca r. b.).

rr. Bermana, Grossa, Guzowskiego, Gułowskiego, Helmana, Jaśniewicza, Kałużńskiego, Kozanecką, Kropfą, Langlebena, Łęckiego, Łętowską, Minčberga, Marciniaka, Pudłarza, Przybylskiego, Płuciennika, Rapalskiego, Wójcika i Węgierskiego.

(Wyborów dokonano przez aklamację na zasadzie listy kompromisowej).

R. Sadoczyński oświadcza, że wobec niezakomunikowania Radzie wyniku remanentu

poprzedniego, frakcja N. P. R. udziału w wyborach nie przyjmie.

Uchwalono:

I. W sprawie jednorazowego 100%-go dodatku drożyznianego dla pracowników miejskich:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 812 z dnia 12 lipca 1921 r., postanawia:

Przyznać pracownikom miejskim wszelkich kategorii jednorazowy nadzwyczajny dodatek drożyzniany w wysokości 100 proc. poborów miesięcznych, przyczeń:

a) prawo do otrzymania całego dodatku przysługuje pracownikom, którzy w dniu zapadnięcia odnośnej uchwały Rady Miejskiej będą na stanowiskach, oraz zatrudnieni są w Zarządzie Miejskim przynajmniej od dnia 1 czerwca 1921 roku,

b) pracownikom miejskim, którzy rozpoczęli pracę w Zarządzie Miejskim po dniu 1 czerwca 1921 roku, przyznaje się dodatek drożyzniany proporcjonalnie do ilości przepracowanych dni w czasie od dnia 1 czerwca do dnia 1 sierpnia 1921 roku,

c) przy obliczaniu należności poszczególnym pracownikom należy brać pod uwagę wysokość poborów miesięcznych ewent. 25-dniowego zarobku (bez dodatków rodzinnych), pobranych w mies. lipcu 1921 roku,

d) całkowita suma należna pracownikom miejskim tytułem 100% jednorazowego nadzwyczajnego dodatku drożyznianego wypłaconą będzie etatowym — przy asygnowaniu pensji z miesiąc lipiec 1921 r., nie-etatowym — między 15 a 20 lipca 1921 roku.

Wnieść ra ten cel do Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1921 w dziale I tyt. VI pozycję 7 nową: jednorazowy nadzwyczajny dodatek drożyzniany dla pracowników miejskich — mk. 21.000.000.—, zaś w dziale II (pozycje: „Pensje pracowników“) ogółem kwotę mk. 8.000.000.—

Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

II. W sprawie dodatków rodzinnych wypłacanych pracownikom miejskim:

Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 813 z dnia 12 lipca 1921 r., postanawia:

1. Podwyższyć z dniem 1 czerwca 1921 r. wysokość wypłacanych pracownikom Zarządu Miejskiego dodatków rodzinnych do mk. 1.500.— miesięcznie na żonę niezarobkującą oraz do mk. 1.000.— miesięcznie na każde dziecko do lat 17 włącznie ewentualnie starsze, uczęszczające do średniego zakładu naukowego, lub do zakładów wyższych, o ile pozostaje na utrzymaniu rodziców.

2. Podwyższyć w związku z tem właściwe pozycje Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1921 o łączną kwotę mk. 15.000.000.—

3. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

III. W sprawie podwyższenia taryfy za gaz:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 814 z dn. 12 lipca 1921 r., postanawia.

1. Podwyższyć z dniem 1 lipca 1921 r. cenę za gaz:

a) przeznaczony do oświetlenia i ogrzewania do mk. 1.100 za 1000 stóp sześciennych;

b) przeznaczony do silników — do mk. 800.— za 1000 stóp sześciennych;

c) zużyty w lokalach i budynkach na potrzeby Zarządu Miejskiego i podlegających mu wydziałów — do mk. 550.— za 1000 stóp sześciennych;

d) zużyty do oświetlenia miasta, włącznie z obsługą, cylindrami i koszulkami — do mk. 400.— za 1000 stóp sześciennych.

2. Przyjąć do wiadomości, iż z dniem 12 lipca 1921 r. cenę 1 hektolitra koks'u podwyższa się do mk. 740.—, cenę zaś 1 kilograma smoły do mk. 55.—

3. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Po przyjęciu powyższego wniosku r. Sadoczyński w imieniu frakcji N. P. R. składa następujące oświadczenie:

„Stwierdzamy, że przewodniczący obradom r. Rapalski dopuścił się świadomego pogwałcenia punktu 10 regulaminu i art. 19 Dekretu o Samorządzie, pomimo że wyraźnie zostało wskazane nazwisko radnego Gertnera, piastującego dotąd mandat radziecki, a będącego pracownikiem miejskim. Żądamy wniesienia niniejszego oświadczenia do protokołu i piętnujemy podobne stanowisko jako stronicze.

R. Sadoczyński za użycie wyrazu „piętnujemy“ zostaje przywołany do porządku.

W odpowiedzi przewodniczący zaznacza, iż wobec nasuwających się wątpliwości sprawa mandatu r. Gertnera przekazana zostanie Komisji Regulaminowo — Prawnej do rozważenia.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godzinie 10 min. 10 wieczór zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) L. M. Kern

(—) S. Rapalski.

Prowadzący protokół: (—) H. Konopka.

Protokół

38 (III sesji) w 2-gim terminie, zg. z § 22 R. O. R. M., nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 16 lipca 1921 r.

Komplet radnych: 70. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 22. Obecnych członków Magistratu: 6.

Posiedzenie otworzył o godzinie 7 min 45 wieczór zastępca przewodniczącego, r. L. M. Kern w obecności 23 członków Rady (liczba ta stopniowo powiększa się do 28), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego r. sekretarza: K. Sadoczyńskiego, oraz zastępcę referenta Rady Miejskiej, p. H. Konopkę, do prowadzenia protokołu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego przewodniczący stwierdza, iż posiedzenie

dzisiejsze, jak i poprzednie, jest nadzwyczajnym, zwołanem przez Prezydium Rady Miejskiej na wniosek Magistratu, a nie specjalnem, zwoływanem zgodnie z § 15 Regulaminu Obrad R. M. na wniosek samej Rady. Konsekwencje więc § 15 R. O. w obradach stosowane być nie mogą.

Następnie, nawiązując do wydarzeń z dnia 14-go b. m., jakie miały miejsce w gmachu Rady, zwłaszcza po skończonym posiedzeniu przewodniczący zaznacza, iż w dniu owym godność i powaga Rady Miejskiej zostały sponiewierane przez własnych jej członków. Wyrażając żal z tego powodu, przewodniczący wzywa członków Rady do uszanowania Dekretu o S. M., przestrzegania Regulaminu R. M. unikania obelżywych wyrażań, zapiechania osobistych i partyjnych porachunków, oświadczając, iż z całą stanowczością przeciwstawiać się będzie wszelkim próbom, zmierzającym do zakłócenia spokoju i poderwania powagi Rady podczas toczących się obrad.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na godzinę 6-tą, posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienia radnych: Borysławskiego, Drabarka, Fichny, Gerhardta, Helmana, Janneckiego, Kocińskiego, Kotkowskiego, Koźmińskiego, Koziołkiewiczówny, Kropfa, Lichtensteina, Macińskiej, Pola, Polaka, Poznańskiego, Rapalskiego, Remiszewskiego, Rozenbiatta, Rzewskiego, Ryterbandowej, Uty, Włodarskiego, Wojciaka i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

3. Oświadczenia, złożone przed zamknięciem posiedzenia, treści następującej:

a) Frakcji Radzieckiej N. P. R.:

„Wobec tego, że warunki wytworzone w Radzie Miejskiej i w Magistracie m. Łodzi przez politykę partyjną większości rządzącej, nie kierującej się interesami miasta i mas pracujących, uniemożliwiają owocną pracę, frakcja radnych N. P. R., znajdując się w mniejszości, nie mogąc wobec tego uzdrowić panujących stosunków i dając wyraz swego pro-

testu przeciwko szkodliwej gospodarce rządzącej partji, odwołuje swoich członków Magistratu i składa mandaty radzieckie“.

b) Wiceprezydenta Wojewódzkiego:

„Stosownie do uchwały frakcji radnych Narodowej Partji Robotniczej, z dniem dzisiejszym składam mandat wiceprezydenta m. Łodzi i proszę Radę Miejską o wybór mego następcy dla przejęcia prowadzonych przemennie agent“.

c) Ławnika Nakielskiego:

„Stosownie do uchwały frakcji radnych Narodowej Partji Robotniczej z dniem dzisiejszym składam mandat ławnika m. Łodzi i proszę Radę Miejską o wybór mego następcy dla przejęcia prowadzonych przemennie agent“.

Uchwalono:

I. W sprawie udzielenia prezydentowi urlopa:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 770 z dnia 1 lipca 1921 r., postanawia:

Udzielić prezydentowi A. Rzewskiemu urlop doroczny w czasie od 15 lipca do 1 września r. b.

II. W sprawie podwyższenia taryfy tramwajowej:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 845 z dnia 15 lipca 1921 r., postanawia:

1) Podwyższyć taryfę tramwajową jak następuje:

a) dla osób dorosłych do godz. 9 rano do mk. 12.—;

b) dla osób dorosłych po godz. 9 rano do mk. 20.—;

c) za korespondencję bez względu na porę do mk. 10.—

d) dla młodzieży szkolnej, dzieci i wojskowych niższych szarż do mk. 7.

przyczem bilet kupiony do godz. 9 rano daje posiadaczowi prawo przesiąść się jeden raz w określonym kierunku bez specjalnej dopłaty.

e) dla wojskowych wyższych szarż do mk. 10.—;

f) bilety miesięczne dla Zarządu Miasta do mk. 400.—;

g) bilety miesięczne dla wszystkich instytucyj i osób prywatnych do mk. 3600.—.

Uwaga I. Z powyższych biletów, za wyjątkiem biletów, wymienionych w punkcie c i e, pobiera się 10 proc. na rzecz miasta.

Uwaga II. Z biletów dla dorosłych po godz. 9 rano potrąca się mk. 2.70 do dnia 1 października 1921 r., a po tym czasie mk. 3.50 na fundusz renowacyjny.

Uwaga III. Taryfę powyższą wprowadza się od dnia 17 lipca r. b. aż do odwołania.

Uwaga IV. Uzależnić wprowadzenie nowej taryfy od przejęcia przez Towarzystwo Akcyjne Kolei Elektrycznej Łódzkiej zobowiązania, że wszelkie inwestycje i renowacje, poczynione z tak zwanego funduszu renowacyjnego, nie będą traktowane, jako inwestycje i renowacje poczynione przez akcjonariuszów, t. j. w żadnym wypadku nie mogą podlegać wykupowi przez Magistrat przy ewentualnem przejęciu tramwajów.

2. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

III. W sprawie podwyższenia taryfy za ubój bydła, używalność szop i targowiska, oraz za nadzór mięsny w Rzeźni Miejskiej:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 833 z dn. 15 lipca 1921 roku, postanawia:

1. Zatwierdzić nową taryfę Łódzkiej Rzeźni Miejskiej za ubój bydła, używalność szop i targowiska oraz za nadzór mięsny na czas od dnia 18 lipca 1921 r. aż do odwołania, a mianowicie:

za ubój bydła wagi do 350 funt. do mk. 200.—

za ubój bydła wagi do 600 funt. do mk. 220.—

za ubój bydła wagi do 800 funt. do mk. 250.—

za ubój bydła wagi wyżej 800 f. do mk. 350.—

za ubój cieląt wagi do 40 funt. do mk. 120.—

za ubój cieląt wagi wyżej 40 funt. do mk. 140.—

za ubój baranów wagi do 30 funt. do mk. 100.—

za ubój baranów wagi wyżej 30 f. do mk. 120.—

za ubój kóz wagi do 40 funtów do mk. 100.—

za ubój kóz wagi wyżej 40 funt. do mk. 120.—

za ubój koni wagi do 600 funt. do mk. 260.—

za ubój koni wagi wyżej 600 f. do mk. 300.—

za ubój świń wagi do 200 funt. do mk. 250.—

za ubój świń wagi wyżej 200 f. do mk. 270.—

za targowisko:

od koni do mk. 50.—

„ bydła rogatego „ „ 40.—

„ cieląt, baranów i kóz „ „ 20.—

„ świń „ „ 30.—

za używalność szop, obór i chlewów:

od bydła rogatego i koni do mk. 25.—

„ cieląt, baranów i kóz „ „ 10.—

„ świń „ „ 20.—

za obejrzenie mięsa przywozowego od puda „ „ 40.—

„ przech. mięsa „ „ „ 10.—

„ ważeniemięsa „ „ „ 2.—

„ badanie mięsa wieprzowego pod mikroskopem i na fundusz ubezpieczeniowy od sztuki „ „ 20.—

2. Odliczać 10 proc. z dochodu brutto Łódzkiej Rzeźni Miejskiej, na częściowe pokrycie wydatków, związanych z utrzymaniem personelu weterynaryjnego.

3. Zobowiązać, w związku z podwyższeniem taryfy, Dyрекcję Rzeźni Miejskiej do pozostawienia dotychczasowych stawek za przechowywanie w chłodni produktów Wydziału Zaprowjantowania Miasta.

3. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Wobec wyczerpania porządku dziennego, przewodniczący o godz. 8 min. 50 wieczór zamyka posiedzenie.

Przewodniczący: (—) L. M. Kern.

Prowadzący protokół: (—) H. Konopka.

Kronika miejska.

— W sprawie ustąpienia przedstawicieli N. P. R. z Rady Miejskiej i Magistratu. Twierdzenie zawarte w oświadczeniu N. P. R., zgłoszone na sobotnim posiedzeniu Rady Miejskiej, wymagają pewnych wyjaśnień rzeczowych. Protokoły posiedzeń Rady Miejskiej i Magistratu stwierdzają, że tylko w następujących sprawach Frakcja N. P. R. przeciwstawiła się Frakcji P. P. S.:

1) w sprawie strejka tramwajarzy,

2) w sprawie przeniesienia p. Dziamarskiego ze stanowiska kierownika kancelarii głównej,

3) w sprawie przeniesienia p. Weinerta ze stanowiska kierownika Wydziału Gospodarczego.

Należy wyjaśnić, czy sprawy powyższe zatwierdzone zostały w imię polityki partyjnej większości rządzącej z pominięciem interesów miasta i mas pracujących i czy zatwierdzenie tych spraw uniemożliwiło owocną pracę frakcji radnych N. P. R.

W sprawie strajka tramwajarzy większość Magistratu stanęła na stanowisku, że pertraktacje co do podwyżki taryfy będą mogły w dyrekcji tramwaji wtedy dopiero być prowadzone gdy dyrekcja zapłaci albo zabezpieczy zapłatę zaległych kwot podatku od biletów. Dyrekcja tramwajów zakwestjonowała wprowadzić prawo miasta do pobierania tego podatku, lecz mimo to jednak podatek ten od publiczności dla miasta ściągano. Gdyby nawet Sąd orzekł prawomocnie, że miasto niema prawa do poboru podatku, to i tak dyrekcja tramwajowa pobrony już po-

datek musiałaby miastu wypłacić. Do pieniędzy tytułem tego podatku pobronych dyrekcja nigdy prawa by nie miała. Pieniądze te bowiem zapłacone zostały nie przez dyrekcję, lecz przez publiczność i w razie gdyby ustawa o podatku została zniesiona jedynie publiczność miałaby prawo żądać od miasta zwrotu pieniędzy. Frakcja N. P. R. wszystkie te motywy zawsze uznawała, była jednak zdania, że nie należy łączyć sprawy podwyżki taryfy ze sprawą egzekwowania pieniędzy podatkowych. Ta różnica zdań byłaby istotną, gdyby nie została usunięta przez samą dyrekcję tramwajów, która na konferencji odbytej a p. Wojewody w zapłoniejsi akceptowała punkt widzenia większości Magistratu i zobowiązała się zaległość wyrównać i bieżący podatek regularnie wpłacać. Zadowolony się, że tem samem wszelki powód do nieporozumień między Frakcją N. P. R., a większością Magistratu w sprawie tramwajowej odpadł. Mimo to jednak na posiedzeniu Rady Miejskiej z dn. 14-go b. m. radny Jaranowski imieniem Frakcji N. P. R., wniosł, aby Rada Miejska uchwaliła wyższą taryfę bez względu na zatwierdzenie sprawy podatkowej, mimo że dyrekcja na warunek ten już się zgodziła.

Prezydent i Magistrat postanowili przenieść Naczelnika Biura Centralnego p. Dziamarskiego na inne równorzędne stanowisko, awansując go równocześnie pod względem płacy. Powody tego postanowienia były następujące: p. Dziamarski — urzędnik pilny, samienny i gorliwy byłby lepiej wykorzystany dla dobra miasta na innym stanowisku, aniżeli na obecnym, na które znowa trzeba byłoby przenieść urzędnika, mającego specjalne na to stanowisko kwalifikacje. Powołany na miejsce p. Dziamarskiego urzędnik politycznie nie pozostaje w żadnym stosunku do jakiegokolwiek z partji reprezentowanych w Radzie Miejskiej. Zadecydował fakt, że bezpośredni przełożeni obu urzędników odpowiedzialni za ich czyn-

ności biurowe, uważali tego rodzaju przemianę za wskazaną ze względów służbowych.

Magistrat postanowił przenieść p. Weinerta, naczelnika Wydziału Gospodarczego, na inne równorzędne stanowisko, dlatego, że przewodniczącym tego wydziału jest p. wice-prezydent Wojewódzki, szwagier p. Weinerta. Zdecydowała, zresztą zupełnie słuszna, zasada obowiązująca w każdej instytucji publicznej, że bliźcy krewni i powinowaci nie powinni być bezpośrednimi przełożonymi i kontrolerami przy załatwianiu spraw majątkowych.

Jak z powyższego wynika różnice zdań w powyższych sprawach odnoszą się do punktów nieistotnych (sprawa tramwajowa z chwilą umowy z dyrekcją), przesunąć w etacie urzędniczym, a nie do podstawowych zasad polityki komunalnej.

Zaznaczyć należy, że w najważniejszych sprawach Zarządu Miasta Frakcja N. P. R. nigdy nie przeciwstawiała się większości Magistratu. Tyczy się to przede wszystkim takich spraw, jak polityka podatkowa, polityka finansowa, sprawa przedłużenia koncesji elektrowni, sprawa wykupu tramwajów, sprawa zarządu przedsiębiorstwami miejskimi, opieka społeczna, sprawy szkolne, oświatowe i kulturalne. W tych najważniejszych jak i w całym szeregu spraw mniejszej wagi, Frakcja N. P. R. zawsze akceptowała decyzje Magistratu. W sprawy aprowizacyjne wносиła Frakcja N. P. R. zawsze sporą dawkę krytycyzmu, nigdy jednak nie przeciwstawiała większości Magistrackiej jakiegos wniosku, mającego na celu zmianę programu działalności aprowizacyjnej, nigdy nie czyniła zasadniczych wniosków co do zmiany systemu i osób.

Jeżeli 2-ga z rządu, co do siły Frakcja Radziecka mająca przez reprezentantów swych w Magistracie i prezydjam wpływ na wszystkie sprawy Zarządu Miejskiego i ponosząca odpowiedzialność bezwzględna za

każdy krok dotychczasowej działalności Magistratu, u schyłku kadencji, w chwili dla samorządów miejskich najważniejszej, gdy trzeba będzie przeciwstawić się wolnemu handlowi, podłożyć podwaliny pod finanse miejskie, powziąć decyzje na dziesięć lat w sprawach elektrowni i tramwajów, opaszeza Radę i Magistrat wywołując konsekwencje przewidziane w dekrete o samorządzie, wprowadza tym samym w stosunki miejskie zamęt, — musi mieć prawdopodobnie ważne ku temu powody. Powodów tych jednak wbrew zapewnieniom szukać należy poza stosunkiem tej partji do prac samorządowych.

— **Rejestracja ruchu naturalnego ludności.** Na skutek memorjała przewodniczącego zarządu stanu cywilnego, prezydenta Rzewskiego, Główny urząd statystyczny odpowiedział, że ze względu na krótkość czasu, uważa wprowadzenie nowych rubryk do formularzy wpisu ludności za niemożliwe. Istniejące w formularzach rubryka „stanu cywilnego” wypełniana będzie przez rachmistrzów na podstawie zeznań głowy rodziny, przy czem w razie powstania wątpliwości co do ścisłości lub prawdziwości zeznań głowy rodziny, komisarz spisowy ma prawo zażądania przedłożenia sobie odnośnych dokumentów celem sprawdzenia zeznań.

W sprawie uporządkowania rejestracji ruchu naturalnego ludności, poruszonej w memorjale, Urząd statystyczny jest zdania, że dane otrzymane drogą spisu ludności, będą użyte, jako podstawa do tejże rejestracji.

OGŁOSZENIE.

Posiadacze karty żywnościowej okresu 132-go upraw-
nieni są do nabycia 400 gr. faryny żółtej na zasadzie odcin-
ka № 2.

Magistrat.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi niniejszym ogłasza konkurs na stanowi-
sko referenta Oddziału Podatkowego Wydziału Finansowo —
Rachunkowego, zaznaczając, że wysokość pensji zależna jest
od umowy.

Kandydaci, posiadający odpowiednie kwalifikacje i refe-
rencje, zechcą nadsyłać oferty z podaniem krótkiego życiorysu,
oraz dołączeniem odpisów odpowiednich świadectw do Biura
Centralnego Zarządu Głównego Magistratu m. Łodzi, Plac Wol-
ności № 14, pokój № 20, najpóźniej do dnia 1 sierpnia
1921 roku.

MAGISTRAT

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 27 lipca 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.:
Piotrkowska 49, poduszka. Pomorska 119, zegar. Piotrkowska 92, krzesło. Pi-
ramowicza 14, szafa. Brzezińska 14, krzesło. Wólczańska 27, 6 krzesel.

Dnia 28 lipca 1921 r. od godz. 9 ej rano odbędą się licytacje przy ul.:
Łączna 23, krzesło. Zgierska 150, koldry, maszyna do szycia. Ogrodowa 3, 2
krzeselka. Ogrodowa 3, krzesła. Piramowicza 9, kredens, stół. Piramowicza 10, biblio-
teka. Piotrkowska 142, waga. Zgierska 96, stół. Ogrodowa 7, krzesło. Przejazd 30,
biurko. Andrzeja 24, lustro.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.